

گزارش حاضر با عنوان "مدل سنجش و ارزیابی بهره‌وری در دانشگاه‌های ایران"، با هدف استخراج ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های بهره‌وری در دانشگاه‌های ایران و چگونگی محاسبه آن طراحی شد.

این پژوهش از نوع کیفی آمیخته بوده و در روش کیفی از راهبرد نظریه داده‌بنیاد برای تحقق اهداف پژوهش در بخش اسناد و منابع مکتوب استفاده شده و از ابزار پرسشنامه و آمار توصیفی برای استخراج و جمع‌بندی نظرات خبرگان استفاده گردید. برای استخراج ابعاد و مولفه‌های بهره‌وری دانشگاه‌ها، ادبیات مربوطه در داخل کشور و ادبیات دانشی خارجی بررسی شد. بر این اساس مدل‌های و الگوهای رایج بهره‌وری و پارادایم‌های بهره‌وری استخراج شد. بررسی ادبیات مربوطه منجر به استخراج تعریفی منتخب از بهره‌وری دانشگاه‌ها شده و در مرحله کسب نظرات خبرگی تعریف زیر تایید شد:

”بهره‌وری دانشگاه‌ها مفهومی چندوجهی است که براساس توانایی دانشگاه در تولید خروجی‌های باکیفیت بالا از منابع موجود سنجیده می‌شود. بنابراین به طور کلی بهره‌وری دانشگاه شامل استفاده بهینه از منابع برای ایجاد دانش، آموزش آن و انجام پژوهش برای اثرگذاری بر عرصه عمومی و بازخوردگیری از جامعه برای افزایش کارایی نظام‌های دانشگاهی است“ .

بر اساس نتایج حاصله از پژوهش و تایید خبرگان، مولفه‌های بهره‌وری دانشگاه‌ها مولفه‌های دویعد و ورودی و خروجی در ۱۲ حوزه به شرح زیر طبقه‌بندی شد.

- مالی، پژوهش، همکاری بین‌المللی، نیروی انسانی، درآمدها، منابع فیزیکی و اطلاعاتی، نوآوری، ارتباط حوزه و دانشگاه، اعتبارات، بومی سازی دانش، حمایت از نخبگان و آثار زیست محیطی

۱۲ حوزه فوق، دارای ۷۸ شاخص برای محاسبه بهره‌وری دانشگاه‌ها می‌باشد. بر اساس این شاخص‌ها، به تفکیک حوزه‌های گوناگون عملکردی چگونگی محاسبه بهره‌وری برای هر کدام از ابعاد و مولفه‌های استخراجی ارائه شد.

کلید واژه‌ها: بهره‌وری، دانشگاه، بهره‌وری دانشگاه، شاخص بهره‌وری،